

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

TenneT TSO
G. Terluin
Postbus 718
6800 AS ARNHEM

**Rijksdienst voor
Ondernemend
Nederland**

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
FF/75C/2016/0045.toek.js

Kenmerk
5190016783101

Bijlagen
-

Datum
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte heer Terluin,

Op 26 januari 2016 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvulling van 30 mei 2017 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

De Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht geworden. Het overgangsrecht in deze wet bepaalt dat aanvragen die onder de Flora- en faunawet zijn ingediend en waarop nog geen besluit is genomen, worden beoordeeld volgens de Wet natuurbescherming. Dit kan van invloed zijn op dit besluit, omdat vanaf 1 januari 2017 een aantal soorten niet meer bij wet zijn beschermd of dat juist wel zijn geworden. Het kan ook zo zijn dat in uw projectgebied soorten voorkomen die beschermd zijn, maar waar u nu nog geen ontheffing voor heeft. In dat geval dient u mogelijk een aanvullende ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag.

Procedure

In artikel 20a, eerste lid van de Elektriciteitswet 1998 is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatierегeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor hoogspanningsverbinding 380 kV Noord-West Nederland gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de minister van Economische Zaken (EZ). Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor het project hoogspanningsverbinding 380 kV Noord-West Nederland. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatierегeling van toepassing.

De minister van EZ heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor het project hoogspanningsverbinding 380 kV Noord-West Nederland bevorderd. Onderhavig besluit is samen met het inpassingsplan en andere besluiten als volgt voorbereid:

- op 22 juni 2017 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- op 22 juni 2017 is door de minister van EZ een ontwerp van het besluit aan TenneT TSO BV gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van 23 juni tot en met 3 augustus 2017 ter inzage gelegen op twee locaties, te weten het stadhuis van de Gemeente Winsum (Hoofdstraat W 70, Winsum T (0595) 447777) en op het stadhuis van de Gemeente Loppersum (Molenweg 12. Loppersum, T (0596) 548200);
- er zijn 2 informatieavonden georganiseerd, op 5 (te Aduard) en 6 juli (te Bedum) 2017, waarbij de mogelijkheid werd geboden om mondeling zienswijze(n) naar voren te brengen.

Het besluit ontheffing Wet Natuurbescherming is in een aparte, aanvullende (2de fase) in procedure gegaan.

- op 17 augustus 2017 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- het ontwerp van het besluit heeft ter inzage gelegen op een tweetal locaties, het gemeentehuis van Loppersum (Molenweg 12. Loppersum, T 0596-548200) en het gemeentehuis van Winsum (Hoofdstraat W 70, Winsum T 0595-447777).

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZ bekendgemaakt. Tevens doet de minister van EZ daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden apart geïnformeerd.

Behandeling zienswijzen

Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgeving en de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten van de eerste fase voor de hoogspanningsverbinding 380 kV Noord-West Nederland zijn in totaal 33 unieke, zienswijzen over de ontwerpbesluiten naar voren gebracht. En voor de tweede fase zijn 2 unieke zienswijzen ingediend. Zie de Nota van Beantwoording Zienswijzen EOS-VVL 380 kV voor een overzicht van de behandeling van de zienswijzen. In de Nota van Beantwoording Zienswijzen EOS-VVL 380 kV vindt u ook de reacties op de inhoudelijke punten uit de zienswijzen die niet specifiek zijn, respectievelijk over alle ontwerpbesluiten gaan. Tegen het ontwerp van dit besluit zijn geen specifieke zienswijzen ingediend.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016783101

Kenmerk
FF/75C/2016/0045.toek.js

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Eemshaven Oudeschip - Vierverlaten 380kV', gelegen in de gemeenten Bedum, Delfzijl, Eemsum, Groningen, Loppersum, Winsum en Zuidhorn. Het project betreft de bouw en exploitatie van een nieuwe hoogspanningsverbinding en de verwijdering van een oude hoogspanningsverbinding. De werkzaamheden bestaan uit:

- inrichten van een bouwterrein;
- aanleg van bouwwegen;
- dempen van watergangen;
- verwijderen van vegetatie;
- realisatie masten en nieuwe hoogspanningsverbinding;
- verwijderen oude hoogspanningsverbinding.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 1 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de bonte vliegenvanger (*Ficedula hypoleuca*), brilduiker (*Bucephala clangula*), dodaars (*Tachibaptus ruficollis*), fitis (*Phylloscopus trochilus*), fuut (*Podiceps cristatus*), goudplevier (*Pluvialis apricaria*), grasmus (*Sylvia communis*), grote lijster (*Turdus viscivorus*), grote zaagbek (*Mergus merganser*), houtsnip (*Scolopax rusticola*), kerkuil (*Tyto alba*), kievit (*Vanellus vanellus*), kleine karekiet (*Acrocephalus scirpaceus*), koperwiek (*Turdus iliacus*), krakeend (*Anas strepera*), kramsvogel (*Turdus pilaris*), kuifeend (*Athya fuligula*), kwartel (*Coturnix coturnix*), meerkoet (*Fulica atra*), merel (*Turdus merula*), paapje (*Saxicola rubetra*), patrijs (*Perdix perdix*), ransuil (*Asio otus*), roodborst (*Erithacus rubecula*), slobbeend (*Anas clypeata*), smient (*Mareca penelope*), spotvogel (*Hippolais icterina*), tafeleend (*Aythya ferina*), tapuit (*Oenanthe oenanthe*), tuinfluiter (*Sylvia borin*), waterhoen (*Gallinula chloropus*), wilde eend (*Anas platyrhynchos*), wintertaling (*Anas crecca*), zanglijster (*Turdus philomelos*), zomertaling (*Anas querquedula*) en de zwartkop (*Silvia atricapilla*); alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 1 en lid 4 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de poelkikker (*Rana lessonae*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 21 december 2017 tot en met 26 juni 2042 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 1 voor zover dit betreft het opzettelijk doden van de bonte vliegenvanger, brilduiker, dodaars, fitis, fuut, goudplevier, grasmus, grote lijster, grote zaagbek, houtsnip, kerkuil, kievit, kleine karekiet, koperwiek, krakeend, kramsvogel, kuifeend, kwartel, meerkoet, merel, paapje, patrijs, ransuil, roodborst, slobbeend, smient, spotvogel, tafeleend, tapuit, tuinfluiter, waterhoen, wilde eend, wintertaling, zanglijster, zomertaling en de zwartkop; alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 4 voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de poelkikker. Mijn overwegingen voor dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016783101

Kenmerk
FF/75C/2016/0045.toek.js

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Datum

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die volgens de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Eemshaven Oudeschip - Vierverlaten 380kV', gelegen in de gemeenten Bedum, Delfzijl, Eemshaven, Groningen, Loppersum, Winsum en Zuidhorn, één en ander zoals is weergegeven in figuur 2.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Toetsing beschermde soorten (VKA NW380kV EOS-VVL)' van 30 mei 2017.
- d. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift c noodzakelijk zijn.
- e. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- f. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- g. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016783101

Kenmerk
FF/75C/2016/0045.toek.js

Specifieke voorschriften

Algemeen

- h. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 8 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Toetsing beschermde soorten (VKA NW380kV EOS-VVL)' van 30 mei 2017.
- i. U dient het mitigatieplan te detailleren. U dient bij de keuze van het toe te passen type Bird Flight Diverter de samenstelling van de vogelsoorten ter plaatse te betrekken. Op plaatsen waar een groter aandeel nacht-actieve vogelsoorten voorkomen dient u naast de varkenskrul het type Bird Flight Diverter Firefly toe te passen (zover dit technisch mogelijk is).
- j. In aanvulling op het voorgaande geldt dat u hiertoe een concreet plan dient uit te werken. Dit plan dient u uiterlijk zes maanden voorafgaand aan de ingebruikname van de hoogspanningsverbinding ter goedkeuring aan het bevoegd gezag aan te bieden.

- k. U dient het effect van de exploitatie van de hoogspanningsverbinding op vogels te monitoren. De monitoring dient toe te zien op het bepalen van het daadwerkelijke aantal slachtoffers. Deze monitoring dient te worden uitgevoerd tijdens de broedperiode en tijdens de trekperiode. U dient de resultaten van de monitoring ter beoordeling aan het bevoegde gezag aan te bieden.
- l. Indien de resultaten uit de monitoring aanleiding geven tot het nemen van mitigerende maatregelen dient u een aanvullend mitigatieplan op te stellen en deze ter goedkeuring aan het bevoegde gezag aan te bieden.
- m. In aanvulling op het voorgaande geldt dat u hiertoe een concreet monitoringsvoorstel dient uit te werken. Dit voorstel dient u uiterlijk zes maanden voorafgaand aan ingebruikname van de hoogspanningsverbinding ter goedkeuring aan het bevoegde gezag aan te bieden.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016783101

Kenmerk
FF/75C/2016/0045.toek.js

Poelkikker

- n. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de voortplantings- en overwinteringsperiode van de poelkikker. Deze perioden lopen globaal van half maart tot en met half september en van half oktober tot en met half april. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de poelkikker.
- o. U dient de oeverzones tijdens de winterperiode van de poelkikker niet aan te tasten. Indien de oeverzones of ander potentieel overwinteringshabitat van de poelkikker, zoals ruigtezones nabij watergangen, voorafgaand aan de overwinteringsperiode ongeschikt worden gemaakt door middel van het kort maaien en houden van de vegetatie of door het uitrasteren van de terreindelen, dan kunnen de werkzaamheden wel in de winterperiode van de poelkikker plaatsvinden.
- p. Indien terreindelen uitgerasterd worden, dient u de schermen te plaatsen tijdens de actieve periode van de poelkikker, maar buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de soort.
- q. Een deskundige op het gebied van amfibieën dient betrokken te worden bij de positionering van de bouwplaatsen in het leefgebied van de poelkikker. Deze deskundige dient aan te geven welke terreindelen geschikt zijn voor de poelkikker. Geschikte terreindelen voor de poelkikker dienen zoveel mogelijk gehandhaafd te blijven.

Overige voorschriften

- r. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- s. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.

- t. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016783101

Kenmerk
FF/75C/2016/0045.toek.js

Opmerking

- u. Op grond van artikel 5.4, lid 1 en lid 2, Wnb kan de verleende ontheffing worden ingetrokken of gewijzigd.

Beroep

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Een belanghebbende die redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij geen zienswijze naar voren heeft gebracht op het ontwerp van het desbetreffende besluit kan ook beroep instellen.

Op dit besluit is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Het wordt aanbevolen in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit,
namens deze:

Marco Klaassen
Teammanager Vergunningen Natuur
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Instandhouding van de soorten

Artikel 3.1 Wet natuurbescherming: Vogels

Van de bonte vliegenvanger, brilduiker, dodaars, fitis, fuut, goudplevier, grasmus, grote lijster, grote zaagbek, houtsnip, kerkuil, kievit, kleine karekiet, koperwiek, krakeend, kramsvogel, kuifeend, kwartel, meerkoet, merel, paapje, patrijs, ransuil, roodborst, slobbeend, smient, spotvogel, tafeleend, tapuit, tuinfluiter, waterhoen, wilde eend, wintertaling, zanglijster, zomertaling en de zwartkop worden meer dan één slachtoffer per soort per jaar verwacht.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 8 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Toetsing beschermde soorten (VKA NW380kV EOS-VVL)' van 30 mei 2017. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Om het aantal draadslachtoffers te voorkomen stelt u voor het Bird Flight Diverter type 'varkenskrul' in te zetten, omdat de reductiepercentages volgens u voldoende zijn om te verzekeren dat het additionele aantal slachtoffers voor alle vogelsoorten beneden de 1% mortaliteitsnorm blijft. Uit onderzoek¹²³ is echter gebleken dat er een verschil bestaat in de reductie van het aantal draadslachtoffers tussen de Bird Flight Diverters van het type 'Varkenskrul' en het type 'Firefly'. Het type 'Firefly' heeft een fluoriderende coating welke in het donker oplicht. Het type 'Firefly' heeft een grotere reductie in het aantal slachtoffers voor wat betreft overwegend 's nacht vliegende vogelsoorten. De Bird Flight Diverter van het type 'varkenskrul' is overdag opvallend genoeg, zodat het aantal slachtoffers van overdag vliegende vogelsoorten gereduceerd wordt. Bij het inzetten van Bird Flight Diverters in het plangebied dient u bovengenoemde resultaten dan ook mee te nemen. U dient een aanvullend mitigatieplan op te stellen waarbij de dichtheid van overdag vliegende en 's nachts vliegende vogelsoorten in het plangebied in relatie tot de in te zetten type Bird Flight Diverter wordt meegenomen. Het aanvullende mitigatieplan dient zes maanden voorafgaand aan de exploitatie van de hoogspanningsverbinding ter goedkeuring te worden aangeleverd aan het bevoegd gezag. Ter aanscherping heb ik hiervoor in de ontheffing aanvullende voorschriften opgenomen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016783101

Kenmerk
FF/75C/2016/0045.toek.js

¹ Hartman, J.C., Gyimesi, A., en Prinsen, H.A.M. (2010) Zijn vogelflappen effectief als draadmarkering in een hoogspanningslijn?

² Jenkens, A.R., Smallie, J.J. en Diamond, M. (2010) Avian collisions with power lines: a global review of causes and mitigation with a South African perspective.

³ Prinsen, H.A.M., Smallie, J.J., Boere, G.C. en Pires, N. (2012) Guidelines on How to Avoid or Mitigate Impact of Electricity Power Grids on Migratory Birds in de African-Eurasian Region.

Om een volledig beeld te krijgen van de effecten op een populatie dienen alle projecten binnen het areaal van de uitgangspopulatie waarbij slachtoffers te voorzien zijn meegerekend te worden. Cumulatief kan de sterfte namelijk hoger zijn dan bij een enkel project. De effecten op de gunstige staat van vogelsoorten van de naastgelegen tijdelijke en bestaande hoogspanningsverbindingen bij Eemshaven en diverse windparken in de directe omgeving zijn derhalve bij het slachtofferonderzoek meegerekend.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016783101

Kenmerk
FF/75C/2016/0045.toek.js

Om te bepalen of de gunstige staat van instandhouding in het geding komt is de, door het Europese Hof van Justitie aangedragen en door het ORNIS-comité geformuleerde, 1% mortaliteitsnorm gehanteerd. De 1% mortaliteitsnorm gaat uit van 1% additionele sterfte als gevolg van het project, bovenop de natuurlijke sterfte. Als de 1% mortaliteitsnorm wordt overschreden, kan dit invloed hebben op de gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Ten aanzien van de bonte vliegenvanger, brilduiker, dodaars, fitis, fuut, goudplevier, grasmus, grote lijster, grote zaagbek, houtsnip, kievit, kleine karekiet, koperwiek, krakeend, kramsvogel, kuifeend, kwartel, meerkoet, merel, paapje, patrijs, ransuil, roodborst, slobeend, smient, spotvogel, tafeleend, tapuit, tuinfluiter, waterhoen, wilde eend, wintertaling, zanglijster en zomertaling komt uit de beoordeling dat de verwachte sterfte als gevolg van het project 'Eemshaven Oudeschip - Vierverlaten 380kV' en de te nemen mitigerende maatregelen door het toepassen van Bird Flight Diverters de 1% mortaliteitsnorm niet overschrijdt.

Ten aanzien van de kerkuil en de zwartkop komt uit de beoordeling dat de verwachte sterfte als gevolg van het project 'Eemshaven Oudeschip - Vierverlaten 380kV', de te nemen mitigerende maatregelen door het toepassen van Bird Flight Diverters en de effecten van cumulatie de 1% mortaliteitsnorm wel overschrijdt. Echter, gezien de huidige staat van instandhouding van de kerkuil en de zwartkop en het beperkte belang van de locatie van het project voor de populatie van deze soorten komt de gunstige staat van instandhouding van de landelijke populatie van de kerkuil en de zwartkop niet in het geding.

De gunstige staat van instandhouding van de bonte vliegenvanger, brilduiker, dodaars, fitis, fuut, goudplevier, grasmus, grote lijster, grote zaagbek, houtsnip, kerkuil, kievit, kleine karekiet, koperwiek, krakeend, kramsvogel, kuifeend, kwartel, meerkoet, merel, paapje, patrijs, ransuil, roodborst, slobeend, smient, spotvogel, tafeleend, tapuit, tuinfluiter, waterhoen, wilde eend, wintertaling, zanglijster, zomertaling en de zwartkop komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Poelkikker

Uit de aanvraag blijkt dat ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 1 van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk doden van dieren. Ontheffing voor het opzettelijk doden van de poelkikker is in casu niet aan de orde. Er worden door u voldoende maatregelen genomen om het opzettelijk doden van de poelkikker te voorkomen.

De poelkikker is in het plangebied aangetroffen. Het leefgebied van de poelkikker binnen het plangebied betreffen voortplantingsplaatsen in de vorm van watergangen en rustplaatsen gedurende de overwinteringsperiode in de vorm van oeverzones van de watergangen. Er zijn zo'n 12 bouwplaatsen die tevens fungeren als potentieel leefgebied van de poelkikker.

Aantasting van foerageergebieden is enkel ontheffingsplichtig indien door aantasting van de foerageergebieden de functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen van de betreffende soort wordt aangetast.

Door de werkzaamheden gaan voortplantings- en rustplaatsen van de poelkikker verloren. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 8 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Toetsing beschermde soorten (VKA NW380kV EOS-VVL)' van 30 mei 2017.

Door het vergraven van oeverzones en het dempen en vergraven van watergangen op de bouwplaatsen, die nodig zijn voor het plaatsen van nieuwe 380kV hoogspanningsmasten en het verwijderen van 110kV en 220kV hoogspanningsmasten, worden tijdelijk voortplantings- en rustplaatsen van de poelkikker aangetast. Bouwplaatsen, ten behoeve van de aanleg van nieuwe hoogspanningsmasten, zijn enkele jaren aanwezig. De bouwplaatsen worden zoveel mogelijk op het land aangelegd. Bij de positionering van de bouwplaatsen wordt de aantasting van bomen, struiken en watergangen zo veel mogelijk voorkomen. Daarnaast worden de watergangen en oeverzones niet geheel gedempt of vergraven. In de directe omgeving blijft voldoende geschikt leefgebied behouden waar de soort naar kan uitwijken. Aangezien er voorafgaand aan de werkzaamheden geen nieuw alternatief leefgebied voor de poelkikker wordt aangeboden zal het voortplantingswater en de overwinteringshabitat van de soort in kwantiteit en kwaliteit afnemen. Met inachtneming van alle bovengenoemde maatregelen zorgt u vooraf niet voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen voor de aanwezige populatie van de poelkikker. De functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen van de poelkikker blijft hierdoor niet behouden.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016783101

Kenmerk
FF/75C/2016/0045.toek.js

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Aanvullend hierop dient u bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met de overwinteringsperiode van de poelkikker. Er kan tijdens de winter gewerkt worden indien terreindelen ongeschikt worden gemaakt voor de poelkikker. Tenslotte dient een deskundige betrokken te zijn bij de positionering van de bouwplaatsen. Ter aanscherping heb ik hiervoor in de ontheffing aanvullende voorschriften opgenomen.

Er kan een kleine dip in de populatie van de poelkikker optreden door het verlies van leefgebied. Tijdens de duur van het project blijft voldoende alternatief geschikt leefgebied voor de poelkikker beschikbaar in de directe omgeving. De oorspronkelijke situatie wordt op korte termijn hersteld voor de poelkikker, wanneer de werkzaamheden zijn afgerond. De gunstige staat van instandhouding van de poelkikker komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

De locatie van het beginpunt bij Eemshaven en de diverse tussenstations zijn als reeds aanwezig en daarmee vastgelegd. Tussen het beginpunt en de tussenstations dienen de huidige en nieuwe hoogspanningsmasten gerealiseerd en verwijderd te worden. In de Milieu effecten Rapportage is een vergelijking van diverse tracéalternatieven gemaakt, waarbij onder meer getoetst is aan de effecten op beschermde soorten. De Milieu Effecten Rapportage heeft geresulteerd in de keuze voor een voorkeursalternatief. Er is geen ander tracéalternatief waarbij minder slachtoffers te verwachten zijn. Het project is dan ook locatiegebonden. Er wordt voldoende rekening gehouden met de aanwezigheid van de poelkikker door voorafgaand aan de werkzaamheden exemplaren van de soort weg te vangen en over te zetten en het zoveel mogelijk voorkomen van een aantasting van leefgebied. Tevens wordt een groot deel van het nieuwe 380kV tracé voorzien van varkenskrullen, waardoor het aantal draadslachtoffers onder de aangevraagde vogelsoorten zoveel mogelijk wordt voorkomen. Hoewel het ondergronds aanleggen van het tracé voor minder slachtoffers zal zorgen wegen deze resultaten niet op tegen de nadelen. De mitigerende maatregelen zorgen er immers voor dat het aantal slachtoffers zo klein mogelijk wordt gehouden. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de bonte vliegenvanger, brilduiker, dodaars, fitis, fuut, goudplevier, grasmus, grote lijster, grote zaagbek, houtsnip, kerkuil, kievit, kleine karekiet, koperwiek, krakeend, kramsvogel, kuifeend, kwartel, meerkoet, merel, paapje, patrijs, ransuil, roodborst, slobbeend, smient, spotvogel, tafeleend, tapuit, tuinfluiter, waterhoen, wilde eend, wintertaling, zanglijster, zomertaling, zwartkop en de poelkikker voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016783101

Kenmerk
FF/75C/2016/0045.toek.js

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang 'volksgezondheid of de openbare veiligheid' en de belangen 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' en 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied' zoals genoemd in genoemd in de artikelen 3.8, lid 5, sub b en 3.10, lid 2 van de Wet natuurbescherming.

De huidige hoogspanningsverbindingen van Eemshaven hebben te weinig capaciteit om in de afvoer van de opgewekte elektriciteit te voorzien. De werkzaamheden zijn nodig om in de stroomvoorziening van Nederland te voorzien. Iedereen in Nederland maakt dagelijks gebruik van elektriciteit, waarbij de economische belangen aanzienlijk zijn. Zonder voldoende stroomvoorziening komt de openbare veiligheid in het geding. Daarom is de aanleg van deze nieuwe verbinding essentieel. De bestaande 220 kilovolt hoogspanningsverbinding van Eemshaven naar Vierverlaten wordt vervangen door een nieuwe hoogspanningsverbinding. Daarnaast komt een deel van een bovengrondse 110 kilovolt verbinding tussen Brillerij en Vierverlaten te vervallen. Door het uitvoeren van de werkzaamheden wordt ene bijdrage geleverd aan de stroomvoorziening van Nederland. Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat de belangen 'de volksgezondheid en de openbare veiligheid' en 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende zijn om de negatieve effecten op de bonte vliegenvanger, brilduiker, dodaars, fitis, fuut, goudplevier, grasmus, grote lijster, grote zaagbek, houtsnip, kerkuil, kievit, kleine karekiet, koperwiek, krakeend, kramsvogel, kuifeend, kwartel, meerkoet, merel, paapje, patrijs, ransuil, roodborst, slobeend, smient, spotvogel, tafeleend, tapuit, tuinfluiter, waterhoen, wilde eend, wintertaling, zanglijster, zomertaling, zwartkop en de poelkikker, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016783101

Kenmerk
FF/75C/2016/0045.toek.js

